

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reduse.

Manuscrisele sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe $\frac{1}{2}$ au 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani

ACTIVITĂȚEA

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

La chestia alegerii dela Dobra.

Pe Român praznicele de peste an îl fac ca să se înalțe cu cugetul și inima către Dumnezeu, ca către ziditorul și chivernisorul a toate; pe Român acele praznice îl și înveslesc, fiecare praznic cu aceea-ce are. Crăciunul învesește pe Român cu melodioasele colinde împreunate cu text de înțeles istoric și legendar. Paștile îl înveslesc cu ouă roșii și cu stâlpi verzi, ear' Rusaliile cu rosele trandafirului ce împodobeste grădina și desfătează spiritul impresorat de grijile zilnice.

Rusaliile din uest an, pe Românii dornici de activitate politică în parlament, i-a înveselit nu numai cu minunat de frumoșii sei boboeci de trandafir, ci i-a înveselit și cu faptul, că bravi alegători români din cercul electoral al Dobrei, urmând pilda Românilor din Orăștie și Ighiu, au pășit pe terenul activității politice, și la îndemnul și învățătura unor bravi Români inteligenți și cu trecere, pășind solidar și înfruntând cu bărbăție pedecile ce la noi sunt obicinuite la alegeri de deputați au ales de deputat la dieta țării pe tânărul și înflăcăratul naționalist Dr. Aurel Vlad, avocat și director de bancă în Orăștie.

Justele postulate, cuprinse în programul politic enunțat de dl Dr. Aurel Vlad, sunt postulatele tuturor Românilor de sub coroana Stului Stefan, și așa dară dl Dr. Aurel Vlad, ca unul care va spune în auzul întregii lumi culte că ce fel de drepturi ne compet nouă Românilor, în dieta țării nu represintă numai bravul cerc care l'a onorat alegându-l de deputat al seu, ci represintă pe toți Români din această scumpă și preaiubită patrie comună.

Nu numai pe Românii dornici de activitate politică, ci și pe Maghiarii înzestrați cu puterea de a raționa și pătrunși de adevăratul și sacrul simțământ al iubirei de patrie, îi învesește faptul, că acuma și Români sunt representați în dieta țării ungurești. Intre asemenea Maghiari îmi iau eu voia a număra pe fostul preaiubitul meu profesor Dósa Dénes din Orăștie, în urma primarticolului pe care domnia-sa l'a publicat în numărul 24 a. c. al foaiei »Szászváros« din Orăștie.

Dl profesor Dósa, acuma pensionat, în pomenitul seu primarticol, pe lângă unele adevăruri incontestabile expune unele aserțiuni, la cari eu fac observări, pe cari le țin de inomisibile.

Dl profesor Dósa, după-ce recunoaște și constată frumoasele calități ale deputatului Dr. Aurel Vlad, zice că dl Dr. Vlad a cutezat a sparge pasivitatea politică a Românilor. Corect s'ar fi

exprimat domnul profesor Dósa, dacă înaintea cuvântului »cutezat« ar fi pus cuvântul »incă«, fiindcă prima spargere a pasivității politice a Românilor a comis-o dl Dr. Aurel Muntean, și domnia-sa avocat și director al altei bănci din Orăștie, dând pept cu influința aderenți ai pasivității. Dovadă în asta privință e foaia »Activitatea«, fondată de dl Dr. Aurel Muntean, și pășirea domniei sale ca candidat în cercul Orăștie, unde n'a reușit; nu fiindcă ar fi avut adversari principali, ci fiindcă a avut adversari personali. Purul adevăr îl exprim când zic, că dacă la alegerea de deputat dela Orăștie oamenii erau conduși numai de principiu, în acel cas prima încercare a Românilor de a trimite în dieta țării deputat cu program corespunzător intereselor noastre românești, ar fi fost încoronată cu un succes mai splendid decum e succesul dela Dobra. Nealterabila mea părere, că nu dl Dr. Muntean suferă din cauză că nu e deputat dietal ci suferă cauza națională românească și în ultima analiză și cauza din punct de vedere patriotic, întrucât dl Dr. Muntean nu are prilejul de a servi acelor cause înalte și sfinte, cu recunoscutele-i, calități emnente. Nu le scriu acestea fiindcă așa fi pus la cale de cineva a le scrie, ci le scriu din îndemn propriu, din cel mai curat simț de adevăr, de dreptate și de iubire de neam și de patrie, și fără de a mă îndoi cât de puțin măcar despre atitudinea dlui Dr. Vlad de a reprezenta pe Români în dietă, sau a detrage din meritele pe cari și domnia-sa le-a câștigat bărbătește luptându-se cu pasivității, și spărgând și domnia-sa pasivitatea prin aceea, că a pășit la Dobra.

La cele zise de domnul profesor în pensiune Dósa, cu privire la timpul venirii noastre pe aceste plaiuri, nu răspund; asemenea nici la ceea ce zice despre conaționalii nostri din alte țări. Atâta însă zic și constat, că întrebarea: că cine sunt mai de demult aici, Maghiarii sau Români, absolut nu e măr de ceartă între politicianii maghiari și români, și prin urmare nu e nici cauza neînțelegerii dintre Români și Maghiari. Causa acelei neînțelegeri e detestabila împregiurare, că ne lipsesc drepturile ce ne compet ca unora cari împlinim toate datorințele civice, și ca unora cari alcătuim o individualitate etnică, care etnicește și în privința limbii pe care o vorbește, se deosebește de Maghiari.

Va cere acele drepturi domnul nou ales deputat Dr. Vlad, dacă l'or verifica. Atâta, că domnia-sa le va cere, nu e destul, ci inomisibil să recere

intăiu, ca „tisztelt képviselők társai“ domniei-sale să-l asculte cu răbdarea și atențiunea ce se așteaptă dela oameni culți, precum sunt deputații, și a doua să conlucre factorii competenți în direcția, ca ceea-ce dl Dr. Vlad cere după lege, adevăr și dreptate, să se îplinească. Face-vor așa acci factori competenți și mai ales îndatorați din punct de vedere nu numai patriotic, ci și din punct de vedere național maghiar? Vom vedea.

Pot fi în țara noastră Români cu drepturi corespunzătoare limbii lor și firei lor etnice? Sigur că pot fi, precum pot fi și precum în adevăr și sunt felurite religii sau confesiuni și prin urmare și felurite manifestațiuni de credință religioasă.

Dacă pot fi, atunci Maghiarii, cari au puterea și îndatorirea patriotică de a da Românilor drepturile ce le compet, dee-le.

Dându-le, Maghiarii prin aceea ar arăta, că ei sunt indivizi pătrunși de sacrul simțământ al iubirei de adevăr și dreptate, al egalității și frățietății și al iubirei de patrie; dându-le, Români ar înainta în cultură și bunăstare alături cu compatrioții Maghiari, și sigur că ar urma buna înțelegere, binecuvântătoarea pace și frățescă iubire între elementul român și cel maghiar, elemente, cari, precum până acuma nu s'au contopit, așa nici când nu se vor contopi în un singur element, în cel maghiar sau român, despre ce mai ales Maghiarii pot fi convinși, în urma multelor și zadarnicelor încercări de maghiarizare. Astfel monarchia și statul maghiar ar înflori, s'ar înalța și întări, și în chipul acesta la vreme de trebuință fără pic de teamă ar putea da pept cu uriașul acela dela nord, pe care, după-cum zice și dl profesor Dósa, înțeleptul și viteazul rege al României, cu ajutorul bravilor sei ostași și frați ai nostri l'a scăpat în vremea aceea de năpasta și rușinea ce era pe aci pe aci să-l ajungă.

Posibil e, ca deputații unguri să nu asculte pe condeputatul lor cu program național român și pe deasupra să-l batjocurească și huiduiască? În Ungaria mai că e posibil. E imposibil însă a lega ochii lumii și a-i astupa urechile, pentru-ca astfel să nu vadă și să nu audă ceea-ce ar face deputații maghiari din Budapesta; e imposibil a opri pe Români întrun manifestație în mod demn a indignațiunii și consernațiunii lor, pentru o nenorocitoare batjocură, ce s'ar pune pe legalul lor reprezentant sau reprezentanți; în fine e imposibil a opri pe Români în lupta lor cea sfântă pentru drepturi naționale.

Manasiu Iar,
preot român gr.-or.

Constatări.

Am zis și în numărul trecut, că pe noi ne învesește reușita alegerii dela Dobra. Am avut în vedere „causa“ și nu persoana. — Cu câte voturi am concurat la reușită încă o dovedește starea faptică și acelea nu sunt numai cele 12 recunoscute de »Libertatea«. Dobrenii cei 25, cari la rëndul lor s'au reținut, încă erau pe partea noastră. Numai după retragerea dlui Dr. Muntean au votat și aceștia și alți alegători din alte comune, imbiați la noi, cu Dr. Vlad.

Susținute toate trei candidaturile până la sfârșit, avea să urmeze — la tot cazul — balotagiu. (Alegerea restrânsă între cei doi, cari au întrunit mai multe voturi.) Că după șase săptămene ar fi urmat, aceia nu-o putea calcula oamenii, ce de eri alaltă-eri și unii chiar de prima-dată se ocupă cu alegeri de deputat dietal.

Constatăm în urmă și aceea, că singură »G. T.« știe apreția mai obiectiv coloritul candidaților români dela Dobra. Unul și același program l'a avut Dr. Vlad ca și Dr. Muntean. Lăsăm să urmeze aprețiarea »G. T.« dela 14 Iunie, nr. 119, întocmai.

Alegerea dela Dobra.

Voim să informăm și pe cetitorii »Gazetei« de Dumineca despre rezultatul alegeri de deputat dela Dobra (com. Hunedoarei.)

Afară de candidatul guvernamental Farkas, au candidat, cum știm, și doi Români: d-nii Dr. Aurel Vlad și Dr. A. Muntean. Nici unul, nici altul n'a fost candidat al partidului național, ci amândoi au declarat înaintea alegătorilor, că nu primesc programul partidului național român, decât numai cium-tit, după-cum le vine la socoteală, fără ca să se poată provoca la vre-o hotărâre națională în privința aceasta. Pentru ei așa dar nu mai există partidul național, nu mai există nici programul partidului național. Le-a fost întrun nimic de a călca hotărârile conferențelor noastre naționale și a merge de capul lor, fără a ținea samă de voința națiunii noastre, și de solidaritatea pe care ne-am legat a o păstra cu toții.

Deosebirea între cei doi candidați în privința procederei a fost numai, că Dr. Vlad vrea cu ori-ce preț să trecă de reprezentant național, pe când Dr. Muntean a declarat, că recunoaște însuși, că s'a abătut cu totul dela drumul drept, pretins de solidaritatea partidului național și că, deci, n'ar putea figura, decât numai în afară de partid.

Dr. Vlad a fost ales cu 256 voturi față cu 204, câte le-a primit candidatul Farkas. Dr. Aurel Muntean, și a retras candidatura în decursul alegerii.

Nu-i vorba, alegătorii — cari cei mai mulți vor fi fost în bună credință că lucrează așa cum cer interesele partidului nostru național — s'au purtat bărbătește, ca să scoată pe candidatul român față cu cel unguresc. Națiunea

Apă minerală!

Dr. Hankó Vilmos, profesor, membrul Academiei maghiare de științe, a calificat apa naturală de conținut acid-carbonic a »Isvorului-Dacia« de apă gustoasă excelentă și de neprețuită.

Rezultatul analizei și părerea o comunicăm în traducere autentică:

ANALISA CHEMICĂ

a apei acre »Isvorul-Dacia« din Șoimușul-Murășului, lângă Deva.

	în 1000 grame apă	
Calcium hydrocarbonat	1.0542	« «
Magnesium «	0.3497	« «
Calcium sulfat	0.2316	« «
Natrium hydrocarbonat	0.1705	« «
Vas «	0.0390	« «
Kalium chlorid	0.0520	« «
Mangan hydrocarbonat	0.0154	« «
Kalium «	0.0094	« «
Lithium «	0.0019	« «
Silicium dioxid	0.0096	« «
Suma substanțelor solide	1.9333	grame apă
Acid carbonic liber	2.3953	« «
Volumul acidului carbonic liber	1214.6	c. c.

Precum dovedește analiza, »Isvorul-Dacia« din Șoimușul-Murășan (apă acra de Pauliș) e a se număra în grupa acelor ape acre pământoase, cari conțin fer. După caracterul său chemic, format din cantitatea și proporția părților sale constitutive, isvorul acesta face parte din grupa apelor mai renumite. Are un prea plăcut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia »Isvorul-Dacia« ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa »Isvorului-Dacia« e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală »Isvorul-Dacia« va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața artisticei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

Dr. Hankó Vilmos m. p.

profesor de chimie la școala reală superioară de stat a cercului II-lea din Budapesta, membru al academiei maghiare de științe.

(L. S.)

Am îngrijit, ca aceasta apă distinsă și răcoritoare, care beută curată și cu vin ori cu sirup este tot asemenea de excelentă, să fie pusă la dispoziția onor. public și anume cu un preț foarte efitin: O sticlă de 2 litri: 16 bani de 1 litru 12 bani, de 1/2 litru 9 bani dus acasă.

Să poate cumpăra peste zi dela David Scharer, depot mare de bere de-alui Dreher, strada Cetății Nr. 11—13 în Orăștie.

Sticlele goale se aduc înapoi, cele pierdute se plătesc: cele de 2 litri cu 30 bani (filieri), de 1 litru cu 20 bani și de 1/2 litru cu 16 b. bucata.

Direcțiunea institutului de economii »Dacia«
în Orăștie.

„Minerva“
Institut Tipografic
Orăștie.

Se recomandă a executa următoarele: ✱

- Opuri, Broșuri și
- Placate
- Bilete de logodnă și cununie
- Carte și epistole

✱ Circulare ✱
& preț-curenturi

Note, Bilete de vizită
după plac și cerere
Registre și imprimări
Anunțuri, Compturi și Adrese.
Bilanțuri etc. etc.

Această tipografie e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a pute executa ori-ce comandă prompt și cu cea mai mare acurateță!

Comandă din afară se efectuează repede!

IOAN ANDRESCU, Friseur și Perrükquer în Orăștie (Szászváros).

P. I.

Salonul de frizat, ras și tuns, întemeiat la anul 1868 în Orăștie prin Ioan Andrescu (strada între tîrguri, nr. 6 lângă Magistratul orașenesc), care s'a bucurat de atunci și până-acum de cel mai bun renume, — se recomandă on. public, ca

SALON DE FRISAT, RAS ȘI TUNS HIGIENIC DE I-UL RANG!

reconstruit și arangeat cu totul din nou, în care se lucrează după recerințele igienice de acum, cu aparate de desinfectare parisienne și utensilii antiseptice de clasa primă, parisiane apoi după metodel modern de acum cu privire la îngrijirea părului și a bărbii, etc.

Serviciul solid și prompt, al onorațiilor mei mușterii și cunoștii vor fi și pe viitor conduse de principiile reale pe care se întemeiază oficina mea.

Tot felul de înori ce ating specialitatea mea, le voiu introduce neamănat și le voiu aduce la cunoștința onorațiilor mei mușterii.

Notez mai departe, că din punct de vedere igienic, voiu folosi în oficina mea numai specialități de Paris de clasa primă! și anume: toate recuisitele, cum sunt mașinile de tuns, foarfecile, briciurile, etc., se desinfectează îndată după întrebuințare în aparatul special de desinfectare parisian, întrebuintându-se: formalin, sublimat, carbol etc.; apoi pastă antiseptică pentru briciu, așa că este cu desăvîrșire eschisă posibilitatea ca prin aceleași recuisite să treacă dela unul la altul boala de piele (mai cu seamă la ras).

În oficina mea se folosește deja:

Mantaua de hârtie de mătăasă,

apărător de tot nou și igienic pentru frizat, ras și tuns, apoi guler patent pentru tuns cu prințelor de păr tăiat, ce face imposibilă căderea părului mărunt pe lângă grumaz.

Cremă de ras parisiană prima, fără amestecare cu apă. »Allin Vorau« suplinitor săpunului de ras. Pulvere de săpun parisiană și săpun de cabinet parisian prima.

După ras, pentru îndepărtarea din obraz a jubrițelor, coșilor și roșetei pielii, folosesc 1/10% Sublimat, Crystall-Sirius, și o specialitate de apă igienică cum și Bloc-Hyalin, Bloc-Higienic și Tablete-Regina, etc. Ceva mai nou:

Ștergare de obraz din hârtia de mătăasă »Krepe«

pentru sbicit, veritabile, în crem și alb, folosite numai la o radere. Anunț apoi, că am deposit permanent de tot felul de

Peruce de stradă și de teatru,

de tot soiul, pentru ori-ce etate, atât pentru dame, cât și pentru domni. Toupete, bretonuri pentru dame, plete, frisettes, etc., precum și deposit de legătoare de mustăți de felurite soiuri; colorii de păr și cosmetice, etc.

Imi țin încă de datorință a exprima onorațiilor mei mușterii mulțumirile mele pentru sprijinul de până acum, și îi rog a mă onora și mai departe cu sprijinul lor prin cercetarea salonului meu de frizat.

Cu toată stima

Rog cetiți atestatul medical de mai jos!

IOAN ANDRESCU,
Friseur și Perrükquer în Orăștie.

ATESTAT MEDICAL

(Trad. din nemțește).

Să constat prin aceasta oficios, că Salonul de frizat și ras al dlui Ioan Andrescu din str. tîrgurilor, este azi perfect arangeat de nou, conform cerințelor moderne și igienice! Mobile potrivite scopului și ireproșabil curate, împodobesc ambele saloane, cel mare și cel mic, cari sunt provăzute cu lumină bogată, și toate așa arangeate, că pot fi fundamental desinfectate!

Toate peptenele, perile de păr și celelalte instrumente, se desinfectiază într'un Desinfector-Formalin de Paris; briciurile și mașinile de tuns se spală cu Pastă antiseptică și cu soluție de carbol de 5%, deplin curățitoare!

Toate mantalele pentru tuns și servietele, sunt de cele de hârtie de mătăasă chimicește curată, făcute anume numai pentru o întrebuințare.

Pentru ungere cu săpunele, se tolosește o pulvere de săpun igienică, se pregătește în amestec cu apă feartă, fața se unge apoi cu Kaiserborax, sau, în casuri date, cu 1/10% soluție de sublimat cu Borsăure, Crystall-Sirius, și se pudrează prin o mașinărie igienică de sistemul cel mai nou.

La întrebuințarea ori-cărui soiuri de mijloace cosmetice, se pune în acest local mare grijă pe aceea, ca ori-ce instrument, care ar putea răspândi vre-o boală de piele, să fie nimic.

La toate cele amintite mai sus se mai adaugă și aceea, că dl Ioan Andrescu e dextru a-și îndeplini toate funcțiunile sale de barbier și friseur și de tuns, așa de curat, că ori-ce răspândire a vre-unei boale de păr și de piele, de pe un individ pe altul, se arată exchisă!

Orăștie, 29 Aprilie 1903.

Dr. Victor Markovitch m. p.,
medic fisic orașenesc.